

תלמוד לומר [לכך נאמר] "מזהב" [שמשמעו מקצתם].

ג. "על המזבח" — זו זריקת דמים⁽⁶⁶⁾ על המזבח, ללמדך שגם הזורק את דמו של קרבן בעל מום על המזבח עובר בלא תעשה.

ד. "לה" — לרבות שיעיר המשתלח שנפל בו מום, שהוא נפסל.

ומצאנו שהתורה ריבתה את שיעיר המשתלח לענין שני פסולים שנאמרו בקרבנות: א. שהוא בכלל איסור מחוסר זמן. ב. שהוא בכלל איסור בעל מום. והגמרא מבארת מדוע הוצרך הכתוב לרבות את שיעיר המשתלח בשני המקומות:⁽⁶⁷⁾

ואצטריך למיכתב והוצרך המקרא לרבות שיעיר המשתלח לענין **בעל מום**, **ואיצטריך למיכתב** גם לענין **מחוסר זמן**:

משום **דאי כתב רחמנא** ששיעיר המשתלח פסול **במחוסר זמן**, הייתי אומר שדוקא מחוסר זמן פסול, **משום דלא מטי זמניה**, שלא הגיע זמנו [מעולם] להקרבה **אבל בעל מום דמטי זמניה**, שהגיע זמן הקרבתו **אימא** אומר **שלא** יפסל בשיעיר המשתלח.

ואי כתב רחמנא ששיעיר המשתלח פסול

בבעל מום, הייתי אומר שדוקא בעל מום פסול, **משום דמאים** — שיש בגופו פגם הגורם לו להיות מאוס, **אבל מחוסר זמן דלא מאים** [אין בגופו כל פגם ומיאוס] **אימא**, אומר **שלא** יפסל בשיעיר המשתלח.

לכן — **צריכא** צריך לרבות את שיעיר המשתלח בפירוש בשני המקומות].

והגמרא חוזרת לדון בברייתא דלעיל, א-טו שהוצרכה ללמוד מהכתוב שמחוסר זמן פסול בשיעיר המשתלח [משום שנאמר "לה"].

[והקשינו, הרי אין מקדישים את השעיר המשתלח אלא על ידי גורל, ואי אפשר להגריל אלא על שיעיר הראוי לה, ואם כן מובן מאליו שאי אפשר להגריל על מחוסר זמן, ומדוע טרח הכתוב לרבות זאת בפירוש?]

ונאמרו עד כה שני ביאורים בדברי הברייתא [א. רב יוסף העמיד את הברייתא כדעת רבי שמעון שאם מת אחד מהשעירים, מביא שיעיר אחר בלא הגרלה. ב. רבינא מעמיד את הברייתא באופן ששיעיר המשתלח הומם ומחלל אותו על שיעיר אחר בלא הגרלה]. ועתה הגמרא מוסיפה עוד ביאור אחר:

זריקת הדם".

67. כלומר, יש לשאול: מדוע לא מספיק שנלמד במקום אחד שהמשתלח נפסל בפסול של קרבן, וממילא היינו מבינים שדינו כדין קרבן, וכל פסולי הקרבן יחולו עליו? ועל זה הגמרא משיבה שאין ללמוד פסול אחד מפסול אחר, כדלקמן.

אבל עיין מנחת חינוך [ר"צ, ב] שהסתפק במקטיר שני חצאי זיתים בזה אחר זה אם אינם מצטרפים כלל, או שלעולם הם מצטרפים [ואפילו אחר זמן מרובה].

[יש מבארים "חזי לאצטרופי" באופנים אחרים. עיין פרי מגדים שם ועוד].

66. בתורת כהנים שם הגירסא: "על המזבח זו

ותמהינן: וכי האי גוונא מי אסיר? וכי אסור להוליך את השעיר לעזאזל ולהפילו מן הצוק, משום אסור "אותו ואת בנו"? ! והרי "אותו ואת בנו לא תשחטו" אמר רחמנא. והא דחיה מן הצוק לאו שחיטה היא!

ומתריצין: הא אמרי במערבא [הרי אמרו בארץ ישראל] דחייתו לצוק — זו היא שחיטתו! (70)

שנינו במשנה: ואם משהגריל מת [אחד מן השעירים] יביא זוג אחר, ויגריל עליהם בתחילה, ויאמר אם של שם מת [כלומר, אם של שם מת, יאמר כך]: "זה שעלה עליו הגורל לשם יתקיים תחתיו". ואם של עזאזל מת [יאמר כך]: "זה שעלה עליו הגורל לעזאזל יתקיים תחתיו", והשני ירעה עד שיסתאב וימכר ויפלו דמיו לנדבה.

רבא אמר: הכתוב שהוצרך להשמיענו שמחוסר זמן פסול לשעיר המשתלח, דיבר בכגון שהיה לו לאדם חולה מסוכן בתוך ביתו, והוצרך להאכילו בשר שעיר, ומשום פיקוח נפש הותר לו לשחוט ביום הכיפורים, ושחט את אמו של השעיר המשתלח ביום הכיפורים, אחרי שכבר עלה על השעיר הגורל לעזאזל (68).

ואסור לשחוט בהמה עם ולדה ביום אחד שנאמר [שם כב, כח]: "ושור או שה אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד". והרי הוא כמחוסר זמן [שהרי אין להקריבו כל אותו היום].

והיה עולה על הדעת לומר, שמאחר שכבר השעיר התקדש, אזי ישתלח לעזאזל (69) [ואף על פי שאמו נשחטה היום] ובא הכתוב והשמיענו שאינו משתלח.

פוטרי. והגמרא [שם פה, א] פוסקת שאין הלכה כרבי שמעון לענין אותו ואת בנו. וכן פסק הרמב"ם שחיטה יב, ו. [וכנראה רבנו אליקים פירש את הברייתא כדעת רבי שמעון].

69. ר"ח.

70. א [כתב הריטב"א שדבר זה נאמר הלכה למשה מסיני].

[ב] במנחת חינוך [רצד ב] כתב שאם שחט את האם לפני שדחה את השעיר, יש להסתפק האם לוקה על דחית השעיר. [אם התרו בו משום אותו ואת בנו ולא משום יום הכיפורים]. שהרי הטעם שדחית השעיר מן הצוק חשובה כשחיטה הוא משום שמקיים בו מצות שילוח השעיר. אבל מאחר ששעיר המשתלח ששחטו את אמו בו ביום הרי הוא פסול כמבואר בסוגיא, יתכן

68. כתב הריטב"א שהגמרא נקטה כאן חולה מסוכן משום שבאופן זה מותר לשחוט ביום הכיפורים. אך לשון זה לאו דוקא הוא, ואפילו אם לא היה לו חולה מסוכן ושחט את האם באיסור, נפסל השעיר המשתלח.

אך רבינו אליקים [להלן בהסבר שאלת הגמרא "וכי האי גוונא מי אסיר"] כתב שכמדומה שהגמרא נקטה חולה מסוכן כדי שתהיה השחיטה ראויה.

וכוונתו, שבגמרא להלן מבואר שאיסור אותו ואת בנו הוא דוקא באופן ששחט את האם ולא אם הרגה. והשוחט את האם ביום הכיפורים באיסור הרי זו שחיטה שאינה ראויה לאכילה ואינה שחיטה.

ועיין חולין [פא, ב] שנחלקו תנאים בשחיטה שאינה ראויה לאכילה כגון השוחט שור הנסקל ועגלה ערופה, חכמים מחייבים, ורבי שמעון

המשנה לא ביארה מי הוא השעיר "השני" שירעה עד שיסתאב.

רבי יוחנן אמר: שני שבזוג ראשון ירעה עד שיסתאב, שני שבזוג שני יקרב (72).

והנה, כאשר השעיר של השם מת, הרי יש כאן שני שעירים לעזאזל: א. השעיר שנותר מן הזוג הראשון. ב. השעיר מהזוג השני שעלה עליו הגורל לעזאזל. ואחד מן השעירים מיותר.

והוינן בה: במאי קמיפלגי — במה נחלקו רב ורבי יוחנן? [מה טעם מחלוקתם?]

וכן כאשר השעיר של עזאזל מת, יש כאן שני שעירים לשם: א. השעיר שנותר מן הזוג הראשון. ב. השעיר מן הזוג השני שעלה עליו הגורל להשם. ואחד מן השעירים מיותר.

וכדי לבאר במה נחלקו רב ורבי יוחנן ראוי להקדים ולבאר את דין דיחוי בקדשים:

ונחלקו אמוראים מי הוא השעיר "השני" שירעה עד שיסתאב:

בהמה שנדחתה [נפסלה] שעה אחת מלהקרב על המזבח, חל בה דין דיחוי, והיינו, שאפילו אם אחר כך עברה הסיבה שמחמתה נדחתה, בכל זאת הבהמה נדחתה ונפסלה לעולם (73).

אמר רב: שני [השעיר השני שנותר בחיים] שבזוג ראשון יקרב. ואילו שני שבזוג שני ירעה עד שיסתאב. (71)

וכאשר מת אחד משני שעירי יום הכיפורים, אי אפשר להקריב חברו כל זמן שאין לו בן זוג. ונחלקו רב ורבי יוחנן אם חל עליו דין דיחוי:

שאינן לזה שם שחיטה.

אך אם דחה את שעיר המשתלח מן הצוק, ואחר כך שחט את אמו, ודאי שלוקה אם התרו בו שעובר משום "אותו ואת בנו". [ועיין שם].

ג] המנחת חינוך [קפה, י] כתב שמאחר שדחייתו של השעיר המשתלח הרי היא כשחיטה, לפיכך אינו מטמא בטומאת נבילה. [עיין שם ובקומץ מנחה].

71. לדברי רב השני שהוזכר במשנתנו [שירעה] היינו השני שבזוג השני. [ונראה שהמשנה מתייחסת לאמירת האדם, וכך שנינו: "אם של שם מת, יאמר זה שעלה עליו גורל [בזוג השני] לה' יתקיים תחתיו"... "והשני" שבזוג השני, שלא אמר עליו כלום — "ירעה עד שיסתאב" וכו'.

72. לדברי רבי יוחנן השני שהוזכר במשנתנו [שירעה] היינו השני שבזוג הראשון. [ונראה שהמשנה מתייחסת לסיפור שהוזכר בתחילה: "אם של שמת מת" אזי יאמר כך וכך. "והשני" שלא מת — "ירעה עד שיסתאב".]

ועוד דן המנחת חינוך [בקומץ המנחה שם] שיתכן שדחייתו תתיר אותו באכילה בלא שחיטה. [כשם שמליקה מתירה עוף של קרבן בלא שחיטה] אך דעת "דבר אברהם" [חלק ב, סימן ח ענף ה] שאין דחייתו מן הצוק מתירתו באכילה בלא שחיטה. וכן היא מסקנת עוד אחרונים. [ועיין תוספות ישנים ותוספות הרא"ש ד"ה דחייתו לצוק].

73. ודין דיחוי הוא מדאורייתא, ט"ז אורח חיים תרמו, ו. וכן מוכח להלן בדברי הגמרא שדנה בדבר על פי פסוקים.

בכל זאת, כי הדר מיחזי שפיר דמי, כאשר הגיע היום השמיני לחייו הרי הוא ראוי להקרבה, ואין אומרים שכבר חל עליו דין דיחוי, ונדחה לעולם.

הכא נמי לא שנא. גם שאר פסולין שאירעו בחיי הבהמה, אינם שונים ממחוסר זמן, ומכאן שאין דיחוי בבעלי חיים.

ותמהינן: **מזי דמי** — וכי אפשר לדמות את שאר הפסולין שאירעו בחיי הבהמה למחוסר זמן?!

הרי התם במחוסר זמן לא אתחזי כלל — מעולם לא היתה שעה שהבהמה היתה ראויה להקרבה לפני היום השמיני, ואילו **הכא** — בשאר פסולין, הקרבן כבר נראה [היה ראוי] להקרבה, ואחר כך נדחה, ובאופן הזה יתכן שחל דין דיחוי⁽⁷⁵⁾. ומנין למד רב שבעלי חיים אינן נדחין?

אלא היינו טעמא דרב, זהו טעמו של רב [שאמר בעלי חיים אינם נדחין]:

משום דיליף [למד] מבעל מום עובר [מום שעתיך להתרפא]:

שהרי בעל מום עובר לאו אף על גב דלא חזי חשתא, שאינו ראוי בעודו בעל מום, בכל זאת כי הדר מיחזי שפיר דמי, כאשר נרפא מומו אפשר להקריבו [כמו שנלמד להלן

רב סבר: דין דיחוי בקדשים נאמר רק לאחר שחיטתם. [כגון אם אחרי שחיטת הבהמה, הדם נדחה מלהיזרק על המזבח, הרי חל בו דין דיחוי ונפסל לעולם]. אבל קדשים בעלי חיים [בעודם בחיים], אינן נידחין.

ולפיכך, אף על פי שכאשר השעיר האחד מת, אי אפשר להקריב את חברו כל זמן שאין לו בן זוג. בכל זאת, לאחר שמביאים שעיר אחר במקום הראשון שמת, אפשר לחזור ולהקריב את השני שבזוג הראשון⁽⁷⁴⁾.

ורבי יוחנן סבר: אף קדשים בעלי חיים [בעודם בחיים] נידחין — חל בהם דין דיחוי.

וכאשר מת אחד משני השעירים, חל על חברו דין דיחוי, ואפילו אחרי שיביאו שעיר אחר [במקום השעיר שמת] אי אפשר להקריב את השעיר השני שבזוג הראשון, מפני שכבר חל עליו דין דיחוי.

ומבארין את טעמיהם של רב ורבי יוחנן:

מאי טעמא דרב שאמר שבעלי חיים אינן נדחין?

משום דיליף [למד] ממחוסר זמן — מכל קרבן לפני היום השמיני לחייו:

שהרי מחוסר זמן, לאו אף על גב דחשתא לא חזי, שעכשיו אינו ראוי להקרב על המזבח,

ירצה, ולהלן הגמרא תבאר דבר זה.

75. דעת רבי יוחנן [קדושין ז, א ועוד] שדיחוי מעיקרו הרי הוא דיחוי. והקשו הראשונים: מדוע לא למד רבי יוחנן ממחוסר זמן שדיחוי מעיקרו אינו דיחוי? עיין תוספות, תוספות ישנים. תוספות הרא"ש. [ותוספות פסחים צח, א ועוד].

[להלן בגמרא חנן המצרי חולק וסובר שלא נאמר דין דיחוי כלל].

74. הגמרא ביארה מדוע אפשר להקריב את השעיר השני שבזוג הראשון [מפני שאין בעלי חיים נדחין]. אבל עדיין לא מבואר, מדוע לא יוכל להקריב את השעיר השני שבזוג השני אם

מפסוק], ואין אומרים שכבר חל עליו דין דיחוי ונדחה לעולם.

הכא נמי לא שנא — גם שאר פסולין שאירעו בחיי הבהמה אינם שונים מבעל מום עובר, ואין דיחוי בבעלי חיים.

ועדיין יש לשאול: **והתם** — במום עובר עצמו, **מנא לך** — מנין לנו שכאשר הוא נרפא אפשר להקריבו?

תשובתך: משום **דכתיב** [ויקרא כב כה] בענין בעל מום: **"כי משחתם בהם מום בהם לא ירצו לכם"**. ודרשו חז"ל: דוקא כאשר **מום בהם** הדין הוא **דלא ירצו** [שאינם רצויים להקרבה], ומשמע, **הא אם כבר עבר מומן, ירצו**.

והגמרא מבארת את טעמו של רבי יוחנן:

ורבי יוחנן שסובר שבעלי חיים נדחים, מדוע הוא אינו לומד מבעל מום עובר שאינו נדחה?

מפני ש**מיעט רחמנא** "כי משחתם בהם", התורה הוסיפה את המילה "בהם", ללמד שדוקא בהם — בבעלי מומין, הדין הוא **דכי** [שכאשר] **עבר מומן ירצו**. ומשמע **הא כל** שאר הדחויין מהקרבה, **הואיל ונדחו** לשעה אחת, נדחו לעולם. ומכאן שיש דיחוי בבעלי חיים. [כדעת רבי יוחנן].

ומעתה קשה על דעת רב שאמר שבעלי חיים אינם נדחין.

ורב יתריץ: "בהם" שנאמר בבעלי מומין, אין

זה מיותר, שהרי **החוא "בהם"** בא ללמד שדוקא כאשר בעלי המומין הם **בעינייהו** — בפני עצמם, הדין הוא **דלא ירצו**.

הא [אבל] **על ידי תערובות** שנתערבו אברי עולה בעלת מום באברי עולות תמימות, **מירצו** — הם ראויים להקרבה ומרצים.

כדתנן [זבחים עז ב]: **איברים של תמימים** שנערבו **באיברים של בעלי מומין**, רבי **אליעזר אומר**: **אם כבר קרב הראש של אחד מהן לפני שנודע** שאחת מן העולות בעלת מום, **יקריבו את כל הראשין כולן**, מפני שמן התורה אין איסור להקריב תערובת שיש בה רוב תמימים ומיעוט בעלי מומים, כי המיעוט מתבטל ברוב, ורק מדרבנן אסור להקריבם.

אך אם כבר הקריבו [באיסור בשגגה] ראש של אחד מהם, לא גזרו על שאר הראשים, מפני שאנו יכולים "לתלות" ולומר שאותו הראש שכבר קרב, הוא היה בעל המום ושאר הראשים הם של הקרבנות התמימים⁽⁷⁶⁾.

ואם כבר הקריבו את **כרעיו של אחד מהן**, **יקריבו את כל הכרעיים כולן**, מפני שאנו אומרים שהכרעיים שכבר קרבו הם של בעל המום, ושאר הכרעיים הם של התמימים.

וחכמים אומרים: **אפילו אם קרבו כולן חוץ מאחד מהן**, אותו אחד **יצא לבית השריפה**, מפני שלדעת חכמים בעלי מומים אסורין מן התורה אפילו כשהם בתערובות.

ורב סובר כרבי אליעזר, שבעלי מומים אינם

76. על פי הריטב"א בהסבר דברי רש"י. וביאר הריטב"א שאילו היו התערובות אסורים מן

שכל הדחויין להקרבה ידחו לעולם, מפני שמשניו הלשון "בם" ללשון "בהם", לא דריש.

עד כאן התבאר בגמרא שרב ורבי יוחנן חולקים אם יש דיחוי בבעלי חיים:

לדעת רבי יוחנן יש דין דיחוי בבעלי חיים, ולכן אם מת אחד משני שעירי יום הכיפורים, חל דין דיחוי בשעיר הנוטר, וירעה עד שיסתאב, ושני השעירים של הזוג השני יקרבו.

ואילו לדעת רב אין בעלי חיים נדחין, ולכן

אסורים בתערובת מן התורה, ודרש זאת מ"בהם", כלומר, רק כאשר הם בפני עצמם הרי הם אסורים⁽⁷⁷⁾. [הילכך אין לדרוש מכאן שדוקא בעלי מום שעבר מומם ירצו, אלא לעולם אין דיחוי בבעלי חיים].⁽⁷⁸⁾

ואידך — ורבי יוחנן [שלמד מהמילה "בהם" שדוקא לענין בעלי מומים אם עבר מומם ירצו]⁽⁷⁹⁾ נפקא ליה למד שבעלי חיים אינם אסורים בתערובת, ממה שהכתוב יכל לומר "בם" ואמר "בהם"⁽⁸⁰⁾.

ואידך — רב דורש מהמילה בהם רק דרשא אחת [שמום בתערובת מותר], ואינו דורש

ותירץ: הרמב"ם מודה במקום שאתחזק איסורא [שברור שיש בתערובת איסור, כגון: שחתיכת איסור וחתיכת היתר התערבו זה בזה]. וכאן שודאי היו בעלי מומים הרי זה בכלל איתחזק איסורא.

78. פירשנו על פי דברי רש"י שרב סובר כרבי אלעזר. [וכן כתב רבנו אליקים]. אך הראשונים תמהו: איך יתכן שרב יסבור כרבי אליעזר נגד דעת חכמים?

ופירשו את דברי הגמרא באופן אחר, ולדבריהם גם חכמים מודים שאיסור תערובת אינו אלא מדרבנן [ראה בהערה הקודמת בסוגריים. ועיין ריטב"א].

79. לפירוש רש"י [שלדעת חכמים בעלי מומים אסורים מדאורייתא בתערובת] הגמרא יכלה לתרץ שרבי יוחנן סובר כדעת חכמים. שיח יצחק בשם שיטה כתב יד, עיין שם.

80. לדעת רבי יוחנן לומדים מהמילה "בהם" שתי דרשות: אחת — מעצם זה שהתורה כתבה את המילה "בהם" שהיא מיותרת, [שהיה אפשר

התורה, לא היינו אומרים שאותו הראש שקרב הוא היה בעל המום, אלא רק משום שאיסור התערובות אינו אלא מדרבנן הקילו באיסור זה, ואמרו שתולים שאותו הראש שקרב היה בעל המום.

[וכל זה לפי הסבר רש"י. אבל תוספות ישנים ותוספות הרא"ש ביארו שראיית הגמרא שבעלי מומים בתערובת אינם אסורים מן התורה, היא ממשמעות דברי הברייתא שלדברי הכל הראש שהקריבוהו ראשון למזבח, אם עלה לא ירד, ויקטירוהו שם. ואם איסור התערובות היה מדאורייתא, אזי אפילו אם עלו ירדו. עיין שם, וכן פירשו התוספות בפירוש שני].

77. נחלקו הראשונים בספק איסור דאורייתא: דעת הרמב"ם שאינו אסור אלא מדרבנן. אבל מדאורייתא מותר. [איסורי ביאה יח, יז. טומאת מת ט, יב].

ודעת הרשב"א שאסור מן התורה [תורת הבית, בית ד, שער א].

ומהר"ץ חיות הקשה: לדעת הרמב"ם מדוע הגמרא כאן דרשה מפסוקים שמום בתערובת מותר? הרי מן התורה כל ספק איסור מותר!

מצוה על כל איש מישראל לתת מחצית השקל בכל שנה, ונותנים את השקלים ללשכה שבמקדש לצורך הקרבת קרבנות ציבור. והיו שם שקלים רבים יותר מצורך קרבנות חובת הציבור, ותרמו [הפרישו] מהם מקצתם שלש פעמים בשנה לחובות הציבור. ובכל פעם היו נותנים את התרומה ללשך קופות⁽⁸²⁾: כדלהלן:

ושנינו במשנה: היו שלש קופות בנפח של שלש שלש פאין כל אחת, שבהן היו תורמין את הלשכה. וכתוב עליהן: על קופה אחת — אלה, על השניה — בית, ועל השלישית גימל.

ותניא בכרייתא: אמר רבי יוסי: למה כתוב עליהן אלה בית גימל? כדי לידע איזה מהן נתרמה [הפרישו לתוכה מעות] ראשון [ראשונה]. ולהביא חימנה קרבנות ראשון לפני שאר הקופות, מפני שמצוה בראשון.

והגמרא מנסה לומר שרב שאמר שהשעיר השני שבזוג הראשון יקרב, למד זאת מדברי רבי יוסי הנ"ל לענין קופות, שמדבריו עולה שמצוה להביא קרבן שהופרש ראשון.

ודחינן: דילמא שאני התם — יתכן שתרומת הלשכה שונה משעירי יום הכיפורים, ודוקא לענין תרומת הלשכה אמר רבי יוסי שמצוה בראשון, משום דבעידנא דאתחזי קמייתא — שבזמן שהיה ראוי להקריב קרבנות מן הקופה הראשונה [מיד כאשר הפרישו מעות לתוכה] עדיין לא אתחזי בתרייתא [עדיין

אם מת אחד משני השעירים, אפשר להקריב את חבירו לאחר שיביאו שעיר אחר [על ידי הגרלה] במקום השעיר המת.

ומקשינן על דעת רב: ולרב. נהי נמי — אמנם נכון דבעלי חיים אינן נדחין, ואפשר להקריב את השעיר השני שבזוג הראשון. אבל עדיין היה ראוי לרב לומר: אי בעי האי נקריב ואי בעי האי נקריב — אם ירצה יקריב את השני שבזוג הראשון ואם ירצה יקריב את השני שבזוג השני! ולמה אמר רב: "שני שבזוג ראשון יקרב, שני שבזוג שני ירעה"?

אמר רבא תירוץ:

רב סבר לה כרבי יוסי דאמר דין כללי בקדשים: אדם שהפריש פעמיים בהמה או מעות לצורך אותו הקרבן⁽⁸¹⁾, מצוה להקריב את קרבנו במה שהופרש ראשון. ולכן מצוה להקריב את השעיר השני שבזוג שהופרש ראשון.

והוינן: הי רבי יוסי — על איזה מאמר של רבי יוסי התבסס רב?

אי נימא — אם נאמר שרב מתבסס על דברי רבי יוסי דקופות כדלהלן [אזי יש לדחות את דברי רב].

ומה הם דברי רבי יוסי דקופות?

דתנן [שקלים ג, ב] בענין תרומת הלשכה:

81. להלן יבואר באיזה אופן מדובר.
82. על פי המשנה בשקלים פרק ב. עיין שם ברע"ב.

לומר: "כי משחתם מום בם". ושניה — מהתוספת האות ה' במילה "בהם". שהיה אפשר לומר "בם".

דתניא: המפריש טלה לשם פסחו, ואבד לפני זמן שחיתת הפסח [כלומר לפני חצות היום של י"ד ניסן]⁽⁸⁴⁾, והפריש אחר תחיתו, ואחר כך נמצא הראשון, וכאשר הגיע זמן שחיתת הפסח [חצות היום של י"ד ניסן], הרי שניהן עומדין לפניו. איזה מהן שירצה, יקרב. דברי חכמים.

רבי יוסי אומר: מצוה בראשון.

ואם היה השני מוכחר ממנו, יביאנו. טו-ב

וכאן מדובר באופן שהטלה הראשון לא היה ראוי להשחט לפני הטלה האחרון, שהרי כאשר הגיע זמן שחיתת הפסח כבר היו שניהם עומדים. ובכל זאת אמר רבי יוסי שיקריב את הטלה שהופרש ראשון⁽⁸⁵⁾.

ומכאן למד רב, שגם שני שעירי יום הכיפורים שמת אחד מהם, מצוה להקריב

לא הפרישו מעות לתוך הקופה האחרונה, ולא היתה ראויה שיקריבו ממנה קרבנות]. ולכן יש מצוה להקריב את הראשון.

אבל בשעירי יום הכיפורים, לא היה השעיר שבזוג הראשון ראוי להקרבה לפני השעיר האחרון. כי אין השעיר של ה' ראוי להשחט לפני מתן דם הפר בקדש הקדשים. ובתוך כך מת חברו⁽⁸³⁾ והביאו שנים והגרילו עליהם [לפני מתן דם הפר]. ואחר כך, אחרי שנתנו מדם הפר בקדש הקדשים, והגיע זמן שחיתת השעיר — הרי כבר היה גם השעיר האחרון עומד.

וכיון שזמן הקראבת שני השעירים חל באותה שעה, יתכן שאין לראשון עדיפות על פני השני.

אלא צריך לומר שרב [שאמר שהשני שבזוג ראשון יקרב] התבסס על דברי **רבי יוסי דפסח** [שדיבר בענין קרבן פסח]:

שאחריו], הלכך ברור שהשעיר הראשון לא היה ראוי להשתלח לפני שהגרילו על הזוג השני [ושחטו את השעיר של ה' ונתנו את דמו]. ועיין בשיח יצחק [על רש"י] שפירש מדוע רש"י לא הסביר את הגמרא כדברי תוספות ישנים.

84. ראה להלן בהערה הבאה.

85. כך פירש רש"י. וצריך ביאור: מנין לנו שמדובר שם שהפסח אבד לפני חצות? אולי מדובר שם שאבד לאחר חצות. ונמצא שהראשון היה ראוי להקרבה לפני האחרון! ופירש שיח יצחק שהגמרא דייקה את לשון תנא קמא שאמר "והרי שניהן עומדין". משמע שהתנא התכוין להשמיענו שבשעת התחלת זמן

83. כך פירש רש"י. וקשה: מנין לו שמדובר באופן שהשעיר של עזאזל מת לפני מתן דם הפר? שמא מדובר שלא מת עד אחר מתן דם הפר, ונמצא שהראשון היה ראוי להקרב לפני שהופרש השני! ויש לומר, שמשמע לגמרא שרב דיבר בכל האופנים ואפילו באופן שהשעיר של עזאזל מת לפני מתן דם הפר. [שיח יצחק]. ומתוספות ישנים נראה, שהם פירשו את שאלת הגמרא על אופן שמת השעיר של השם. [שגם בזה דיבר רב]. ואין השעיר המשתלח ראוי להשתלח [לדעת חכמים] עד אחר מתן הדם [של השעיר של השם], או עד הוידוי [לדעת רבי שמעון]. ובאופן שהשעיר של השם מת הרי לעולם זה היה לפני מתן הדם שלו עצמו. [והוידוי